

Prof. dr hab. KRYSZYNA IZDEBSKA-SZYMONA
(11.04.1934 — 28.01.2000)

Prof. dr hab. Krystyna Izdebska-Szymona odeszła z naszego grona po długiej i godnej najwyższego podziwu walce z ciężką, nieuleczalną chorobą, nękającą Ją od przeszło 20 lat. Walce tym trudniejszej, iż wiedza o przebiegu i rokowaniach choroby wiązała się ściśle z zainteresowaniami zawodowymi Pani Profesor. Musiało Jej być bardzo ciężko żyć z tą wiedzą i z tą chorobą, po nieoczekiwanej stracie Męża i Rodziców. Jak ciężko - możemy się tylko domyślać, bo nawet pozostając w bliskich kontaktach zawodowych i prywatnych, nie słyszeliśmy z Jej ust skarg, słów zwątpienia lub niechęci do pracy czy zaniedbywania leczenia. Taką Ją zapamiętaliśmy, i z takiej sylwetki Pani Profesor czerpiemy siły do zwalczania własnych słabosci.

Pani Krystyna Izdebska-Szymona ukończyła studia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego w 1957 r., wykonując pracę magisterską w Instytucie Mikrobiologii, z którym związała swoje życie zawodowe do roku 1975. Kariera naukowa przyszłej Pani Profesor rozwijała się w imponującym tempie: doktorat uzyskała w roku 1964, stopień doktora habilitowanego w 1972 r. Przedmiotem zainteresowań naukowych Krystyny Izdebskiej-Szymony była w owym czasie szeroko rozumiana immunochemia, jeden z ważniejszych kierunków rodzącej się dopiero w naszym kraju immunologii. Rozprawa habilitacyjna dotyczyła swoistości antygenowej rzęsek i flagelin *Proteus mirabilis* i ich struktury chemicznej. Odrębny kierunek badań, prowadzonych wówczas przez Krystynę Izdebską-Szymonę stanowiło opracowanie schematu bakteriofagowego *P. mirabilis* za pomocą własnej kolekcji fagów (9 typów), wyizolowanych ze ścieków komunalnych oraz określenie składu chemicznego i działania czynnika przenoszenia (tzw. „transfer factor”, TF) nadwrażliwości typu późnego.

W roku 1975 ówczesna docent Krystyna Izdebska-Szymona przeniosła się do Warszawy, gdzie została zatrudniona w nowoutworzonym Zakładzie Immunologii Instytutu Mikrobiologii.

Wówczas też zainteresowania naukowe Pani Docent skierowały się w stronę cytokin (monokin) oraz modulowania odpowiedzi immunologicznej. Już wówczas Jej największą pasją naukową stały się procesy autoimmunizacyjne, zwłaszcza te, których przyczyn można się doszukiwać w skażeniach środowiska. Pasji tej pozostała wierna do końca swej działalności naukowej i zawodowej.

W 1978 r. Zakład Immunologii znalazł się w strukturze organizacyjnej Instytutu Zoologii UW, łącząc się z drugą częścią, która wyewoluowała z Zakładu Parazytologii tegoż Instytutu. Kierownictwo Zakładu Immunologii objęła Pani Izdebska-Szymona w r. 1988, a rok później uzyskała tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego. Przez cały okres kierowania Zakładem była Pani Profesor aktywnym dydaktykiem i badaczem naukowym. Prowadząc wykłady z immunologii i organizując ćwiczenia dla licznych grup studentów, wykształciła ogromne rzesze absolwentów naszego Wydziału, które w różnych stronach kraju i świata zasiły ośrodki badawcze. Był to bowiem okres nie tylko spektakularnych postępów w dziedzinie immunologii podstawowej, ale także rozwoju metod immunologicznych na usługach licznych innych dziedzin biologii. Prof. Krystyna Izdebska-Szymona uczyła studentów immunologii nie tylko na wykładach i w laboratorium, była bowiem autorką jednego i współautorką dwóch podręczników do immunologii, cieszących się wśród młodzieży dużym powodzeniem. Znalazła się także w zespole tłumaczy podręcznika „Biologia rozwoju”, w którym przełożyła na polski rozdziały dotyczące immunologii i onkogenezy. Jej Zakład opuściły liczne rzesze magistrów, przygotowujących prace dyplomowe bezpośrednio pod kierunkiem Pani Profesor bądź pod opieką Jej współpracowników. Ze względu na pogarszający się stan zdrowia Profesor Krystyna Izdebska-Szymona zrezygnowała 1 marca 1999 z dalszego pełnienia funkcji kierownika Zakładu Immunologii UW.

Pod kierunkiem Pani Profesor powstały i zostały obronione 3 rozprawy doktorskie, do zakończenia kolejnego przewodu doktorskiego zabrakło dosłownie kilku tygodni. Ten ostatni doktorat, traktujący właśnie o procesach autoimmunizacyjnych związanych z toksycznością ołowiu, był przedmiotem szczególnej troski już bardzo chorej Pani Profesor, miejmy więc nadzieję, że pozostanie uwieńczeniem Jej działalności naukowej. W Zakładzie Immunologii aktualnie powstaje rozprawa habilitacyjna a dwie kolejne doktorantki Pani Profesor przeszły pod opiekę naukową nowego kierownika Zakładu.

W ostatnich latach kierowany przez Panią Profesor Zakład Immunologii Instytutu Zoologii UW, uzyskując granty naukowe z KBN bardzo wzbogacił swoje zaplecze aparaturowe, stając się jednym z bardziej aktywnych ośrodków krajowych, prowadzących badania z użyciem cytofluorometrii przepływowej. Zaś kolejne granty, dotyczące badań nad immunotoksycznymi skutkami pyłowych zanieczyszczeń powietrza z okolic Górnego Śląska realizowane są we współpracy z innymi placówkami i zakładami naukowymi. Właśnie immunotoksykologia była w ostatnich latach głównym obiektem zainteresowań badawczych Profesor Izdebskiej-Szymony, która dokładała wszelkich starań, aby stworzyć adekwatny model doświadczalny do wszechstronnego badania skutków oddziaływania skażeń środowiskowych na układ odpornościowy i inne aspekty funkcjonowania organizmu. Nie stroniła też Pani Profesor od szerszego spojrzenia na układ odpornościowy i jego powiązania z układem hormonalnym i nerwowym, reprezentując tym samym nowoczesną, funkcjonalną immunologię eksperymentalną.

Pani Profesor Krystyna Izdebska-Szymona, w miarę swoich możliwości zdrowotnych, ostatnio znacznie nadwątlonych, była aktywnym uczestnikiem życia naukowego także poza macierzystym Uniwersytetem Warszawskim. Była członkiem Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów oraz Polskiego Towarzystwa Immunologii Doświadczalnej i Klinicznej, wchodziła także w skład kolegium redakcyjnego Postępów Mikrobiologii. Kiedy jeszcze zdrowie Jej na to pozwalało, brała udział w pracach Komisji Słownictwa Biologicznego przy Wydziale II PAN (1957—1966), była też członkiem Komitetu Immunologii PAN (1981—1984),

a od roku 1981 - członkiem Komisji Immunologii Komórkowej Komitetu Immunologii PAN. Opublikowała 30 prac oryginalnych, 13 artykułów przeglądowych, jeden rozdział w książce „Microbial Toxins”, 28 komunikatów zjazdowych, liczne recenzje prac, drukowanych w czasopiśmie krajowych i zagranicznych, co wskazuje na ciągle aktywny wkład Pani Profesor w postępowanie Jej ulubionej dyscypliny badawczej. Była wielokrotnie wyróżniana Nagrodą JM Rektora za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej, otrzymała także Złoty Krzyż Zasługi i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Wraz z Jej odejściem zamyka się pewna karta w dziejach Zakładu Immunologii Uniwersytetu Warszawskiego. Będzie nam bardzo brakowało zawsze pogodnej, życzliwej ludziom i eleganckiej Pani Profesor. Postarajmy się pielęgnować pamięć o Pani Profesor Krystynie Izdebskiej-Szymonie, dobrym nauczycielu, oddanym pracy naukowcu, a nade wszystko - wielkiego serca Człowieku.

*dr hab. Krystyna Skwarło-Sońta, profesor UW
Prodziekan Wydziału Biologii UW*

Warszawa, 1 lutego 2000 r.